PRAAG, GOED OP WEG

AANKOMST

Met de trein of het vliegtuig
Vanaf de luchthaven kun je de buslijnen 119 (naar metrostation Dejvická/lijn A) of 100 (station Zličín/B) nemen, of de Airport Express naar treinstation Hlavní Nádraží. Vanaf daar – en ook vanaf treinstation Holešovice – biedt metrolijn C verbindingen naar de meeste wijken van de stad. (▸ blz. 107).

EN DAN?

Hoe verken ik het stadscentrum?
In het stadscentrum is lopen de beste manier om je te verplaatsen vanwege de korte, smalle en soms autovrije straten. Anders is het openbaar vervoer de beste optie. Je bereikt de levendige buitenwijken van Žižkov, Vinohrady of Karlín snel en gemakkelijk met de tram of metro. Het is aan te raden je auto te parkeren in een van de vele parkeergarages of op beveiligde parkeerterreinen.

GOED GELAND?

Op de volgende bladzijden lees je over de geschiedenis en de indeling van de stad en hoe de mensen er leven.

Straatje in Nový Svět

STARTKLAAR

Waar koop ik kaartjes voor het openbaar vervoer?
Losse kaartjes zijn verkrijgbaar bij de loketten in bepaalde metrostations en via automaten in alle stations, bij kiosken, hotels, reisbureaus, warenhuizen, enz. Gedetailleerde informatie is verkrijgbaar bij het openbaar vervoer van Praag, dpp.cz (▸ blz. 110).

VERKENNEN

Verken Praag door een panoramisch uitzicht over de stad.
Vanaf de Letnáheuvel aan de voet van de gigantische 'Metronoom', vanaf de Praagse Burcht of, bereikbaar met de kabelbaan, vanaf het platform van de uitkijktoren op de Petřínheuvel, ontvouwen zich prachtige panorama's.
(▸ blz. 35, 48, 82).

Vyšehrad: picknicken met uitzicht op de Moldau

EN GAAN ...

Waar ga ik als eerste naartoe?
Een wandeling over de Karelsbrug is absoluut een aanrader. Helaas weten veel mensen dit, waardoor het er behoorlijk druk kan zijn. Tip: sta vroeg op om de drukte te vermijden. Beloon jezelf daarna met een heerlijk ontbijt in het stijlvolle Café Savoy.
(▸ blz. 33, 89).

ADEMPAUZE

Wat zijn goede plekken om even tot rust te komen?
Een bezoek aan de Praagse Burcht (Hradčany) is absoluut een hoogtepunt – het kan er echter behoorlijk druk zijn. Op een steenworp afstand kun je je onderdompelen in de romantische straatjes van Nový Svět. Deze voormalige arbeiderswijk is getransformeerd tot een levendige kunstenaarsbuurt. (▸ blz. 39).

Vervoer met de tram

DE AUTEUR

Praag heeft me elke keer dat ik er ben geweest weer betoverd! Ga met me mee op reis door deze wonderlijke stad, die zichzelf voortdurend opnieuw uitvindt op basis van haar tradities. Mijn persoonlijke link: wmweiss.com.

WAT IS WAAR?

Als geen andere Europese hoofdstad heeft Praag zijn middeleeuwse structuur grotendeels behouden. De historische kern is architectonisch gezien een reusachtig openluchtmuseum – een stijlboek van steen uit tien eeuwen, met het accent op gotiek en barok. De binnenstad telt vijf wijken, die pas in 1784 tot één stad werden samengevoegd. Je kunt ze gemakkelijk te voet of met het openbaar vervoer verkennen.

Praag strekt zich net als veel legendarische steden uit over zeven heuvels. Te midden daarvan stroomt een rivier, met acht eilandjes en zestien bruggen. Deze rivier is een van oudsher onmisbare levensader voor de stad en een weergaloos decor: de Moldau (*Vltava*). Tussen de bocht in het noorden en de doorwaadbare plaats in het westen, waaraan de stad zijn naam dankt (*prah* = 'drempel') en waarover al vroeg een handelsroute liep tussen het Pools-Russische en het Duitse gebied, voegden in de 10e eeuw verschillende nederzettingen van kooplieden en ambachtslieden zich samen tot een stadje.

STARÉ MĚSTO (OUDE STAD)

Ten oosten van de rivier vormt de Staré Město, die in 1230 van koning Wenceslaus I als eerste gemeenschap aan de Moldau stadsrechten kreeg, nog altijd het hart van het historische Praag. In het centrum ervan ligt het 9000 m² grote **Staroměstské náměstí** (Oudestadsplein) met het beroemde **Staroměstská radnice** (🕮 kaart 2, E 5), het stadhuis. Eromheen strekt zich een waar architectonisch openluchtmuseum uit, met meer dan tweeduizend beschermde gebouwen. Een van de hoofdassen is de **Karlova**, het centrale gedeelte van de oude kroningsweg van de Boheemse koningen.
De Staré Město wordt in het noorden begrensd door de voormalig Joodse wijk **Josefov** (🕮 kaart 2, D/E 4/5), die als kerngebied van het veelgeroemde 'magische' Praag geldt. De meeste gebouwen, zoals de elegante jugendstilhuizen in de **Pařížská**, zijn niet veel ouder dan 100 jaar. Ertussen vind je eerbiedwaardige synagogen en de beroemde **Joodse Begraafplaats**. In het oosten van de Oude Stad trekken de **Kruittoren** en het **Statentheater** de aandacht.

MALÁ STRANA (KLEINE ZIJDE) EN HRADČANY

Deze ruimtelijke structuur, die door de eeuwen heen is ontstaan en grotendeels voor bommen en natuurrampen gespaard is gebleven, wordt ten westen van de Moldau voortgezet in **Malá Strana** (🕮 B/C 4/5); je komt er het gemakkelijkst te voet over de legendarische Karelsbrug. Deze wijk is een barok kunstwerk dat in Europa zijn weerga niet kent. Malá Strana werd na de bloedige godsdienstoorlogen een toevluchtsoord voor de adel, die vlak bij de Sint-Nicolaaskerk en de burcht kolossale woningen liet bouwen. Voor boeiende kunst, veel groen en prachtige uitzichten ga je naar het eiland **Kampa**, het **Strahovklooster** of de heuvel **Petřín**. Boven deze idylle verheffen zich – al van verre zichtbaar op een heuvelrug – de Praagse **burcht** met de **Sint-Vituskathedraal** en ten westen daarvan de schitterende burchtwijk **Hradčany** (🕮 A/B 4). Het centrum van de wijk is de met adellijke en kerkelijke paleizen omzoomde Hradščanské náměstí.

NOVÉ MĚSTO (NIEUWE STAD)

De eerste stap in de richting van een bloeiende metropool zette Karel IV, toen hij ten zuiden van de Staré Město in 1348 de **Nové Město** (🕮 D/E 7-9) stichtte. Waar vroeger vooral geïmmigreerde ambachtslieden woonden, bruist nu het zaken- en culturele leven: bijvoorbeeld op het **Václavské náměsti** (Wenceslausplein) en in het voetgangersgebied ten zuiden daarvan, het '**Gouden Kruis**' bij de straat Na Příkopě. Hier bevinden zich grote musea en historische gebouwen zoals het stadhuis **Novoměstská radnice**, het postmoderne **Tančící dům** (Dansende Huis) aan de Moldau en in het noordoosten het prachtige **Obecní dům** (Gemeentehuis). Ten oosten van de Nieuwe Stad lonken in 'wijngaard' **Vinohrady** (🕮 F-H 6-8) Boheemse koffiehuizen en chique restaurants. Ten zuiden ervan ligt de burchtrots van **Vyšehrad** (🕮 D/E 9/10).

AAN DE STADSRAND

Tegenwoordig omvat het stadsgebied een groot deel van het door de rivieren Berounka en Elbe (*Labe*) begrensde bekkenlandschap. Rond de door de groene eilanden Letná, Petřín en Vyšehrad ingesloten kern liggen nog acht stadswijken. Ze worden voor het merendeel gekenmerkt door industrie en systeembouw, zoals de wijken **Smíchov** (🕮 A/B 8-10), **Žižkov** (🕮 G/H 5/6) en **Holešovice** (🕮 G/H 1-3). In veel van deze wijken, die in het verleden hoofdzakelijk door arbeiders werden bewoond, is inmiddels de hipstercultuur tot bloei gekomen. In **Karlín** (🕮 G/H 4/5) bijvoorbeeld heeft zich een kleurrijke kunstenaarsscene ontwikkeld, en **Vršovice** (ten zuidoosten van 🕮 H 8) telt veel retrocafés en concertkelders. In andere wijken in de periferie, zoals **Dejvice** en **Bubeneč** (🕮 C/D 1/2), staan veel elegante villa's, waarin vaak ambassades zijn ondergebracht. Hier en meer naar het westen vind je kunsthistorische hoogtepunten in de kastelen **Troja** en **Stern** en het **Břevnovklooster**, en in de door Adolf Loos ontworpen **Villa Müller** een icoon van de klassiek-moderne architectuur.

TOPSPOT 6

ADELLIJK PLEZIER – DE PALEISTUINEN VAN MALÁ STRANA

Na het bekijken van de historische gebouwen en musea op het burchtterrein is het overvloedige en gevarieerde groen in de omgeving van de burcht een verademing. In de koninklijke tuinen ten noorden van de burcht en in de paleistuinen aan de stadskant kun je even op adem komen en genieten van geraffineerde landschapsarchitectuur.

Aan de representatiedrift van de adel dankt het huidige Praag zijn groene longen in de binnenstad

Je kunt je veel klimmen en dalen via lange trappen besparen als je eerst op je gemak een wandeling door de **koninklijke tuinen** (Královská zahrada) maakt. Deze liggen namelijk op hetzelfde niveau als het burchtcomplex. De tuinen zijn halverwege de 16e eeuw onder Ferdinand I aangelegd en onder Rudolf II smaakvol ingericht. Al bij de aanleg baarde de exotische beplanting veel opzien. Zo kon je hier veel mediterrane gewassen, zoals de befaamde tulp uit Turkije, voor het eerst ten noorden van de Alpen zien bloeien. De **ingang** 1, tegenover de vroegere **Radonice manege** 2 (Jízdárna), bereik je vanaf de tweede binnenplaats van de burcht via de Kruitbrug. Langs het **balhuis** (1567-1569) en de oranjerie flaneer je langs de geometrisch aangelegde bloemperken naar het **Belvedère** 3. Dit lustslot van koningin Anna, dat een prachtig uitzicht over de stad biedt, geldt als het belangrijkste renaissancebouwwerk van de stad en is compleet gerenoveerd. Ga ook even luisteren naar de 'zingende' fontein aan de westkant.

Op de terugweg kun je een omweggetje maken naar de doorgaans rustige **Basteituin** 4 (Na Baště), waar een aangenaam café zit. Vervolgens loop je langs de hoofdpoort van de burcht en het monument voor Masaryk naar de nieuwe slottrap (Zámecké schody) en linksaf naar de **Paradijstuin** 5 (Rajská zahrada), die naadloos overgaat in de **Hartigtuin** en ten slotte in de **Tuin op de Wallen** 6 (Na Valech). Deze tuinen zijn allemaal aan het begin van de 16e eeuw aangelegd ter vervanging van de overbodig geworden vestingwallen en in de jaren 20 van de vorige eeuw opnieuw ingericht door Jože Plečnik.

BAROKKE TUINPARADE

De aangrenzende paleistuinen zijn vanuit het oogpunt van tuinarchitectuur boeiender. Al in de renaissance hadden de rijke adellijke families tuinen aangelegd op de hellingen van Hradčany. Nadat de Zweden de tuinen in de Dertigjarige Oorlog (1618-1648) hadden verwoest, werden ze helemaal opnieuw ingericht, maar nu vooral door Italiaanse architecten en in de modieuze barokstijl, dus met terrassen met trappen, bogen, gaanderijen, paviljoens, oranjerieën, prieeltjes en veel beelden. Vanaf de 19e eeuw werden ook deze tuinen verwaarloosd en bij de val van het communisme was er niets meer van over. In 1990 zorgden Václav Havel en de toenmalige prins Charles ervoor dat alle tuinen aan de hand van oude etsen werden gereconstrueerd en dat ook de originele exotische beplanting

LEEUWLOOS

Verscholen en onopgemerkt door de toeristen slingert door de **Hertengracht** (Jelení příkop) een onder de stedelingen zeer populair wandelpad omhoog naar de burcht. Het verhaal erachter is heel avontuurlijk: onder Karel IV was de Hertengracht al jachtgebied en onder Rudolf II werd het een soort dierentuin. Er zouden beren en ook veel exotische dieren zijn gefokt, waaronder zelfs leeuwen. Maar je hoeft niet bang te zijn, want tegenwoordig kun je op dit heerlijke wandelpad hooguit nog een wilde eekhoorn tegenkomen.

TIJD VOOR MUSEA

Met zijn wereldwijd onovertroffen schat aan historische gebouwen is Praag voor velen één groot openluchtmuseum. Ik raad architectuurliefhebbers dan ook aan de blik omhoog te richten en aandachtig door de Oude Stad te slenteren. Bovendien staan in Praag enkele van de indrukwekkendste musea van Europa, die je je niet mag laten ontgaan. Een van de absolute hoogtepunten is het **Joodse Museum**, dat zes indrukwekkende locaties telt. Vanwege de grote belangstelling zijn de wachtrijen lang. Mijn tip: koop je kaartje online en bespaar zo tijd en geld! Andere musts zijn onder andere de musea en gebouwen van de **Praagse burcht**, waarvoor ook een combiticket te koop is. Voor jugendstilliefhebbers zijn de twee **Muchamusea** een aantrekkelijke bestemming. Verder beschikt het Praagse **Nationale Galerie** over in totaal acht vestigingen, met op de eerste plaats het museum voor hedendaagse en moderne kunst in het Praagse **Beurspaleis**. De vestigingen zijn in de regel di.-zo. 10-18 uur geopend. De toegangsprijs bedraagt – tenzij anders aangegeven – Kč250; voor een 10-dagenpas betaal je Kč680.

GOEDKOPE BINNENKOMER

Als je veel wilt bekijken in Praag is de **Prague CoolPass** precies wat je moet hebben. De pas is geldig voor een tot zeven of tien achtereenvolgende dagen en biedt vrij entree tot ruim tachtig bezienswaardigheden, waaronder de Praagse burcht, het Joods Museum en de belangrijkste paleizen, kastelen en musea. Bij de prijs (€72-180, kinderen €52-120) is ook onder andere een bustocht, een boottocht en korting bij bepaalde restaurants en evenementen inbegrepen. Je kunt de pas online of in de gratis app downloaden, maar hij is ook verkrijgbaar bij verkooppunten (praguecoolpass.com).

Mucha's monumentale schilderijencyclus *Slavisch Epos*

HISTORISCHE GEDENKPLAATSEN

Zowel het nationaalsocialisme als het communisme hebben in Praag bloedige sporen nagelaten. Veel musea en monumenten houden de herinnering aan deze duistere hoofdstukken van de stadsgeschiedenis levend.

DE NAMEN VAN DE SLACHTOFFERS

Pinkassynagoge 🕮 kaart 2, D 5

Sinds 1996 is de synagoge in Josefov een herdenkingsplaats voor de Joodse slachtoffers van het nationaalsocialisme. Bijna 80.000 namen van de slachtoffers, met geboorte- en sterfdatum, zijn op de muren van de vestibule, de hoofd- en de vrouwenbeuk en de galerij vereeuwigd. In een zijvertrek vind je een expositie van kindertekeningen en brieven uit concentratiekamp Theresienstadt.

Široká 3, Praag 1, jewishmuseum.cz, metro A: Staroměstská, half okt.-eind mrt. 9-16.30, apr.-half okt. 9-18 uur, za. en joodse feestdagen gesl., dit is een van de zes locaties van het Joods Museum, combiticket Kč600

ATOMAIR GRIEZELKABINET

Atoombunker in hotel Jalta 🕮 F 6

Vroeger kenden alleen uitverkorenen het echte doel van hotel Jalta: het luxehotel aan het Wenceslausplein was een camouflage voor een uitvoerig bunkercomplex waar de communistische elite in het geval van een oorlog kon schuilen. In 1998 kwam het geheim van het hotel aan het licht. Sindsdien kan de bunker worden bezichtigd.

Václavské náměstí 45, Praag 1, hoteljalta.com; Engelstalige rondleidingen meerdere keren per dag, metro A/B: Můstek

HELDEN VAN HET VERZET

Nationaal monument in de Sint-Cyrillus en Methodiuskerk 🕮 D 7

Hier worden de zeven Tsjechische parachutisten herdacht die in 1942 een aanslag op *Reichsprotektor* Reinhard Heydrich pleegden. Erna verschansten ze zich in de kerk en raakten ze in gevecht met de SS. Gaten van kogelinslagen getuigen nog altijd van de strijd. Een kleine, aangrijpende tentoonstelling documenteert de gebeurtenissen.

Resslova 9a, Praag 2, katedrala.info, metro: Karlovo náměstí, di.-za. 8-17, zo. 8-14 uur, maar de openingstijden variëren, toegang gratis

DE TIJD TIKT VERDER

Metronoom 🕮 D 4

Hier heeft het grootste Stalinmonument in Europa gestaan, waarvoor 7000 m^3 graniet was gebruikt. De persoonsverheerlijking was echter niet van lange duur. In 1962 werd het inmiddels achterhaalde relict uit de Stalinperiode afgebroken. De reusachtige sokkel is lang leeg gebleven, maar in de jaren 90 begon beeldhouwer Karel Novák aan de oprichting van een enorme metronoom. Deze slaat nog altijd de maat van de tijd voor de Pragenaars en herinnert aan de vergankelijkheid van de macht.

Nábřeží Edvarda Beneše, Praag 7, tram: Čechův most

DE IJZEREN VUIST VAN MOSKOU

Museum van het Communisme 🕮 kaart 2, E 6

Het moet niet gekker worden: in een adellijk paleis tussen een casino en een McDonalds documenteert dit museum de loodzware jaren van de ČSSR, de Tsjechoslowaakse Socialistische Republiek (1948-1989). Drie zalen vol memorabilia, informatief beeld- en tekstmateriaal over politiek en propaganda, het dagelijks leven, economie, leger, sport, onderwijs en spionage. Interessant en aangrijpend.

V celnici 4, Praag 1, muzeumkomunismu.cz, metro A/B: Můstek, dag. 9-20 uur, Kč380